

EESTI LOODUS

Pargid on inimestele ja loodusele

Leevike
Nahkiired ja pargilinnud
Uus rubriik: kuu looduses

ISSN 0131-5862 (trükiis)
ISSN 2228-3692 (võrguväljaanne)

6 9 7701511586018

72. aastakäik Nr 2, veebruar 2021

www.eestiloodus.ee

- 2 Toimetaja veerg: Piret Pappel**
- 3 Sõnumid**
- 14 Kuu looduses**
- 16 EL küsib: vastavad Miina Krabbi, Jana Pöldnurk, Riho Marja ja Jaanus Elts**
- 18 Euroopa huvitavaid linnaparke**
- 20 Eesti liigirikkamad pargid**
- 22 Mis on park?**
Sulev Nurme meenutab parkide kujunemist maailmas ja Eestis – moodsas maailmas tähendab park head elukeskkonda inimesele ja teistele liikidele
- 27 Pargilinnud väärivad tähelepanu**
Jaanus Elts tutvustab parkides pesitsevaid linnuliike, peatub üldtuntud künnivaresel ning nendib, et pargilinnustikku võiks rohkem uurida
- 32 Nahkhiired vajavad parke**
Tiit Piiskoppel ja Matti Masing kirjeldavad parkide omadusi, mille tõttu meeldib nahkhiirtel siin pesitseda, varjuda või isegi talvituda
- 36 Tegutse teadlikult: Mitmekesised aja veetmise võimalused parkides**
Martin Tikk annab ülevaate parkide kasutamise võimalustest ning jagab juhatusi, mida oleks mõistlik teha ja mida mitte
- 40 Kärstna mõisapargis sirgub huvipakkuvaid ja haruldasi puid**
Urmas Roht kiidab Viljandimaal asuvat umbes 150-aastast parki, mis võiks kõita iga dendroloogia-huvilise pilku
- 46 Sangaste pargi „vaikne hooaeg“**

Toivo Meikari põhjalikust uurimusest saab teada Eesti ühe tuntuima ja liigirikkaima metsapargi rajamise ja taastamise loo

- 54 Abiks õpetajale: Õppeprogrammid teevad pargiliigid selgeks ja õpetavad loodusest lugu pidama**
- 56 Intervjuu: Parke tuleb vaadata mitmest küljest**
Maastikuarhitekt Tiina Tallinnaga vestelnud Toomas Kukk
- 62 Sada rida Eesti loodusest: Eesti mõisaparkide tähtsust on raske ülehinnata. Urmas Roht**
- 64 Üks Eesti paigake: Elva jõe kallastel: paeluvad kahe ladvaga pedakad**
Juhani Püttsepp meenutab Vapramäel peetud Vabadussõja lahinguid ja sinna istutatud Darmstadt'i päritolu jändrikke mände
- 66 Poster: Kaupo Kalda**
- 68 Mägi-kanepilind**
Uku Paal õpetab eristama värvulist, keda on meie linnustikus sagedamini kohatud viiekümnel aastal
- 71 Leevikesi võiks tunda nii suur kui ka väike loodus-huviline**
Karl Adami artikli lugemise järel peaks tuttavaks saama leevikes-te eluolu nii talvisel kui ka suvisel ajal
- 76 Raamatud**
- 77 In memoriam: Eva Maaring Elmar Kala**
- 78 Mikroskoop**
- 79 Ristsõna**
- 80 Ajalugu, sünnipäevad**

Allikas: Wikimedia Commons

Foto: Toomas Jürjalo

Foto: Kauri Kivipõld

Foto: Uku Paal

Mine metsa! **Või parki!**

Selles ajakirjanumbris on palju juttu parkidest. Vaidlushimuline võiks väita, et need pole Eesti looduse olemuslik osa, kuid üha enam peavad loodusteadlased tähtsaks pargi kui vanade puudega puistu rolli eri liikide elupaigana. Kodu- ja võõramaistel puudel ja nende vahel leiavad elupaiga linnud, nahkhiired, mitmesugused selgrootud, samblikud, samblad ja seened.

Pikemad kirjutised tutvustavad Sangaste ja Kärstna parki. Intervjuus räägib maastikuarhitekt Tiina Tallinn parkidest kui muutuvast nähtusest, haljasaladest, Eesti maastikuarhitektuuri ajaloost ning tänapäevast ja sellestki, miks on mõnikord vaja puid maha võtta.

Põhjalikumalt saab lugeda meie parkides elutsevatest nahkhiirtest ja lindudest. Loodushuviline leiab vastuse küsimusele, millised liigid saavad inimese tekitatud ja mõjutatud keskkonnas paremini hakkama kui teised ja mis on selle põhjused.

Ornitoloog Jaanus Elts rõhutab oma ülevaateartiklis, et pargid on Eestis ühed vähim uuritud lindude

elupaigad, kuigi parkidel on väike pindala ja nende juurde pääseb kergesti, ka on ühes pargis elavad kuni paarkümmend linnuliiki jõukohane selgeks õppida isegi algajale linnusõbrale.

Nii on parki minekust ja seal looduse vaatlemisest kasu meie loodusteadusele. Unustada ei tasu ka inimest ennast. Aasta lõpus ilmus Ameerika ökoloogiaseltsi ajakirjas Ecological Applications uurimus, mille tarbeks oli küsitletud Tõkyõ elanikke. Teadlasi huvitas viiruspandemiaaegsete piirangute ja vaimse tervise seos.

Kui meelelahutuskohad on suletud ja kooliõpe ning töö käib kodus ja mõnes riigis kehtivad ka rangemad liikumiskiirangud, muutub üha olulisemaks võimalus viibida kodu lähedal vabas õhus ja looduses. Ilmneb, et võimalus pargis aega veeta ja isegi see, kui koduaknast välja vaadates võib rohelust näha, mõjub vaimsele tervisele kosutavalt. Inimesed pidasid end õnnelikumaks, nad olid vähem ärevad ja kannatasid harvem masenduse all.

Looduses käimisel on seega otsene kasu meie tervisele. Mingem metsa ja parki ning vaadeldagem loodust! Enne tasub lugeda uut rubriiki „Kuu looduses“, kus loodust hästi tundvad inimesed annavad soovitusi, millele tähelepanu pöörata. Näiteks võib varsti näha vaatepilti, kus kuuskede ümbrus on maha langenud võrseid täis. Mis kuusepuudega kevade liginedes juhtub, saab lugeda leheküljelt 14.

Piret Pappel

Foto: erakogu

EESTI LOODUS

72. aastakäik Nr 2, veebruar 2021

Toimetuse aadress:

Baeri maja, Veski 4, 51005 Tartu
e-post eestiloodus@loodusajakiri.ee

Peatoimetaja **Toomas Kukk**
742 1143, toomas.kukk@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Juhan Javois**
5661 0851, juhan.javois@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Katre Palo**
(lapsehoolduspuhkusel)
katre.palo@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Piret Pappel**
piret.pappel@loodusajakiri.ee

Keeletoimetaja **Monika Salo**
monika.salo@loodusajakiri.ee

Küljendaja **Raul Kask**
raul@ww.ee

Väljaandja: MTÜ Loodusajakiri

Endla 3, Tallinn 10122, 610 4105
www.loodusajakiri.ee
www.facebook.com/eestiloodus

Tegevjuht, reklaam: **Riho Kinks**
508 6690, riho.kinks@loodusajakiri.ee

Turundusjuht: **Mariliis Kesküla**
501 0119, mariliis@loodusajakiri.ee

Tellimine: www.tellimine.ee/loodusajakirjad
617 7717, tellimine@expresspost.ee

Ajakiri ilmub keskkonnainvesteeringute keskuse toetusel

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

© MTÜ Loodusajakiri, Eesti Loodus®, 2021

Summaries of some articles can be found at our web site www.eestiloodus.ee

Trükitoode
4041 0820

Trükitud trükikojas Printall

